

VÝTVARNÝ OBOR

Výtvarný obor je určen všem dětem a mladým lidem, kteří projevují zájem o výtvarné vzdělávání. Výuka staví na dvou procesech. První rozvíjí výtvarné citění a myšlení žáků, které je základem výtvarné komunikace. Žák vnímá podněty, přemýšlí o nich a dává jim tvar. Výtvarnému citění a myšlení napomáhá poznávání výtvarného jazyka. Výtvarné myšlení se dále proměňuje ve vazbě na kresbu, malbu, grafiku, plastiku a nové výtvarné techniky. S výtvarným myšlením se váže tvořivost jako schopnost originálně nebo více způsoby řešit výtvarné otázky.

V druhém procesu převažuje výchovná stránka – vcítění se, prožívání a uvažování v duchu principů humanity. Prožitky, subjektivní citové reakce na podněty z okolí a soustředěná pozornost k vlastnímu jednání vyvolávají sebereflexi. Ta pak ovlivňuje žákovo přijímání okolního světa a pomáhá mu zařadit se do lidského společenství.

Žáci mají možnost volby studia z několika studijních zaměření – Základní studium, Rozšířené studium, Výtvarná fotografie, Keramika. Výtvarný obor též organizuje Studium pro dospělé, které probíhá ve stejném duchu jako studium II. stupně základního studia, Tvůrčí fotografie nebo Keramiky. Zájemcům poskytuje základy výtvarného vzdělání a současně prostor pro uplatnění jejich vlastních vyhraněných potřeb v individuálně přizpůsobené výuce.

Schopnost originálně nebo více způsoby řešit výtvarné otázky.

Základní studium výtvarného oboru

Vzhledem k trendu dnešního pojetí výtvarné tvorby, kde se velmi často spojují různé výtvarné techniky a postupy a lze je jen těžko oddělit, i my všechny naše výtvarné činnosti soustředíme do jednoho společného předmětu Výtvarná tvorba. V jeho rámci lze volně přecházet z jedné činnosti na druhou. Prolínají se zde práce z oblasti plošné, prostorové i objektové a akční tvorby. Plošná tvorba zahrnuje kreslířské, malířské a grafické reakce na skutečnost nebo na vnitřní svět žáků. V souvislosti s

tématem žáci poznávají svébytnost linií, barev a tvarů ve vlastní tvorbě, v pozorování a v přepisu skutečnosti nebo v kontaktu s výtvarným uměním. Soustředěný zájem vzbuzuje experimentace s materiály, nástroji a výtvarnými postupy, která rozvíjí tvořivost a fantazii. Způsoby vyjadřování navazují jak na klasické postupy, tak i na kombinování technik.

Prostorová tvorba učí jinému výtvarnému myšlení. Vedle prostorového uplatnění linií, barev a tvarů vystupuje do popředí role světla a stínu, objemů a plastických kontrastů a materiálových kvalit. Významnou roli hraje i vztah žáka k materiálu a jeho zručnost.

Objektová a akční tvorba vyvažuje prožitkovými aktivitami některé postupy plošné a prostorové tvorby. Na nezvyklé zážitky, smyslové podněty, na pocity, vztahy a vznikající postoje navazuje jejich výtvarný přepis. Objektová tvorba pomáhá

žákům přiblížit se realitě – materiálu či nalezenému předmětu, nebo vytvářet nová prostředí. Postupy akční tvorby se vztahují k jedinci a jeho situaci ve světě, k vnímání sama sebe, nebo k prožívání kontaktů s druhými.

Celým studiem prostupuje seznamování s díly z oblasti výtvarné kultury. Na všech stupních studia jde o hledání inspirací, asociací a souvislostí. Nabízí prožitky, sleduje pohyb uvnitř žánru.

K osvojení studijní látky dochází vrstvením zkušeností, dlouhodobě získávaných v experimentaci a tvorbě, nikoliv řazením znalostí. Výuka proto nepostupuje od nejjednodušších otázek k nejsložitějším, ale přiměřeně věku se dotýká celé výtvarné tematiky.

Základní studium I. stupně podporuje plynulý vývoj žáků od dětského spontánního projevu a hravé experimentace k promyšlené tvorbě dospívajících. Děti opouštějí ikonografická schémata a nahrazují je volným ztvárněním podnětů. Roste důraz na vcítění se a uvědomování si vlastních pocitů a reakcí na tvořivé výtvarné myšlení. Důležité je i poznávání vlastností a podob světa nebo souvislostí a tomu napomáhá setkávání se skutečností - v kreslířské, malířské, grafické a prostorové reakci na ni, v přepisu reality v objektové a akční tvorbě. Základní studium II. stupně reaguje na dospívání žáků a z něho pramenícího porovnávání vlastní identity ve vztahu k okolnímu světu. Cesty k obsahu a formě odrážejí novou schopnost citově se seznámit s námětem a současně racionálně uvažovat, experimentovat a argumentovat. Studijní činnosti vyvažují volnou tvorbu, pro niž žáci volí vlastní téma a řeší je osobitou výtvarnou formou.

Rozšířené vyučování

Rozšířené studium je určeno nadaným dětem. Rozšiřuje jejich dispozice nebo je připravuje k talentovým zkouškám na střední či vysoké školy s výtvarným zaměřením. Tato studijní specializace preferuje jiné vzdělávací cíle než Základní studium. Tvůrčí charakter ZS a poznávací charakter RS se vzájemně doplňují, proto je jeho studium podmíněno od 4. ročníku I. stupně souběžným studiem Základního studia, Tvůrčí fotografie nebo Keramiky.

Studijní obsah je náplní předmětu – Studijní výtvarná tvorba. Rozvíjí schopnosti žáků ve výtvarném vyjádření skutečnosti, ve znalosti základních výtvarných postupů a čistém zvládnutí vybraných výtvarných technik. Společné úkoly střídají úkoly individuální, které se váží ke zvolené profesi.

Výtvarná fotografie

Mezi žákem a jeho fotografickou tvorbou stojí zprostředkující médium – fotoaparát a chemické nebo digitální procesy, kterým musí žák rozumět a ovládat je a současně si musí osvojit výtvarný jazyk a výtvarné myšlení. Proto mohou k fotografování přistoupit až žáci staršího školního věku, kteří jsou schopni samostatně a soustředěně a ukázněně výtvarně pracovat. Fotografická tvorba využívá celého duchovního potenciálu žáka a jeho znalostí k vnímání poznávání a interpretaci jevů. Kultivuje jeho přirozené schopnosti – imaginaci, tvořivost, fantazii a výtvarnou citlivost, a napomáhá tomu, aby snímek překročil pouhý pasivní odraz skutečnosti.

Fotografická tvorba zahrnuje několik okruhů fotografických a fotografování doplňujících činností. Ve vyváženém vztahu se zde stýká výtvarná a technologická studijní látka. Vedle aktivního chápání fyzikálně chemických vlastností fotomateriálů, znalosti fotografického přístroje, snímkové techniky, negativního a pozitivního procesu i digitálních technologií si klademe též otázky výtvarné (obsah, námět a forma fotografického obrazu, nutné zvládnutí základních výtvarných pojmů a kompozičních pravidel). Výuka nepostupuje chronologicky, ani nezdůrazňuje jeden z pracovních okruhů, ale pozvolna graduje ve vzájemném vztahu technologických a výtvarných otázek. K hlubšímu pochopení fotografování využíváme rozborů typických děl světové a naší fotografie a jiných publikovaných snímků.

Keramická tvorba

Jedinečnost keramiky spočívá v účasti autora na celém výtvarném i výrobním procesu. Jedinec postupuje od propracování hlíny, haptických kontaktů, vědomých experimentací až ke ztvárnění tématu. Také rozhoduje o dokončení výtvarného artefaktu zdobením, glazováním a vypálením v peci. Keramika je tedy nejpřirozenějším uměleckořemeslným projevem, který je zcela závislý na autorovi, na jeho představách a na jeho prožívání vlastností hmoty.

Součástí tohoto studijního plánu je také náhled do další prostorové tvorby. Prostorové vyjadřování se skládá z modelování, tvarování a konstruování. Modelování rozvíjí plastické cítění dítěte, které se během let zvolna posouvá od her s hlínou k sochařskému myšlení a vyjadřování. Sochařská tvorba rozvíjí vztah k hmotě a cit pro prostor. Tvarování nabízí živelný kontakt s hmotami různých kvalit. Konstruování podporuje logické myšlení založené na volbě a uspořádání prvků. Zkušenosti, které konstruování přináší se později odrážejí v prostorové výstavbě plastik.